El gran cronista de casa estant

La Diputació de Girona reedita 'Sant Feliu de la Costa Brava', l'última mirada de Gaziel a la seva terra

---

La Diputació de Girona ha reeditat, dins la col·lecció Josep Pla, Sant Feliu de la Costa Brava, d'Agustí Calvet, Gaziel, una crònica escrita en la vellesa que esdevé l'elegia per un paisatge i unes formes de vida que veu com s'esvaeixen. Quan el va publicar per primer cop, el 1963 a l'editorial Aedos, un any abans de morir, als pobles de la costa tot just apuntava l'obscena explotació del turisme de masses, però n'hi havia prou indicis, com de la irreversible transformació industrial del sector taper, perquè a l'escriptor li vingués de gust recordar com els treballadors de la fàbrica del pare cantussejaven mentre pelaven el suro, i els noms de tots els estris que feien servir, i aquell verb modest, fabriquejar, amb què la majoria es guanyaven el pa. Josep Pla va dir que en textos com aquest, redactats en el crepuscle de la vida i sorgits després d'un llarg allunyament de la terra a la qual pertanyia, en un dels exilis interiors més àrids que es coneixen, hi havia el millor que havia donat Gaziel com a escriptor, observador i pensador. És molt probable que tingui raó, i que en aquell Sant Feliu evocat per Gaziel, Pla hi veiés reflectida la seva mateixa obsessió per descriure els efectes del pas del temps sense sentimentalisme, però amb emoció i un màxim rigor per a la dada històrica, humana i cultural.

"La forma de vida que jo vaig assaborir en la meva infantesa vilatana —i que s'assemblava, com una gota d'aigua s'assembla a una altra gota, a la que dugueren els nostres avantpassats des dels temps més llunyans— no s'assembla per res a la que els homes estan abocats a portar d'aquí a molt pocs anys", escriu en el retrat de la seva vila natal, que és un acostament sensible i precís als propis records, però també una advertència a favor de la millora futura. Per l'escriptor Lluís-Anton Baulenas, que ha tingut cura de la nova edició i del pròleg, Sant Feliu de la costa Brava és una mena de "doble biografia", d'ell mateix i del poble: "Hi trobem el Gaziel reflexiu i alhora historiador, hi veiem la marca personal; hi ha opinió, hi ha els seus dubtes sobre l'ahir, l'avui i el demà de Sant Feliu de Guíxols. I com a periodista de mena, Gaziel hi esmerça una feina exhaustiva de documentació, d'acudir a les fonts, encara que els fets narrats provinguin directament de la seva memòria." El que no és, en cap cas, és un llibre d'història, per més que segueixi un cert relat cronològic, sinó més aviat una crònica, amb centres d'interès diversos que es van alternant en una miscel·lània amena, detallada i moderna, a la manera d'un llibre d'estampes.

El volum s'acompanya d'una mostra exhaustiva de material gràfic obtingut amb la col·laboració de l'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols, i s'hi han pogut reproduir quasi totes les imatges d'època incloses en l'edició de 1963 a Aedos, així com els dibuixos de Narcís Masferrer, actualment custodiats a l'Arxiu ganxó.

Publicat a:
-El Punt Avui. Girona 24-01-2021, Pàgina 33
-El Punt Avui. Nacional 24-01-2021, Pàgina 25

Font del document:
http://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/1908516-el-gran-cronista-de-casa-estant.html